

Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokulları Ders Programlarının Muhasebe Dersleri Açısından İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Nurcan SÜKLÜM

Hitit Üniversitesi, Sungurlu MYO, Dış Ticaret Bölümü

nurcansuklum@hitit.edu.tr

**Turizm Eğitimi
Veren Meslek
Yüksekokulları
Ders
Programlarının
Muhasebe
Dersleri
Açısından
İncelenmesi**

71

ÖZET

Turizm sektörü hizmete dayalı bir sektördür. Bu özelliğinden dolayı, turizm sektörü içerisinde yer alan işletmelerde sunulan hizmetin kalitesi de oldukça önem arz etmektedir. Kaliteli hizmet sunmak için ise eğitilmiş personele ihtiyaç duyulmaktadır. Ülkemizde sektörün ihtiyaç duyduğu eğitilmiş personel ihtiyacını karşılamak amacıyla lise, ön lisans, lisans, lisansüstü düzeyinde turizm eğitimi veren kurumlar bulunmaktadır. Sektörün ihtiyacı olan eğitilmiş çalışan ihtiyacını karşılamak noktasında yükseköğretim kurumları önemli bir yere sahiptir. Yükseköğretim kurumları içerisinde ise, özellikle eğitilmiş ara eleman tedariki konusunda ön lisans eğitiminin yeri oldukça önemlidir. Ancak sektörde faaliyet gösteren işletmeler hizmet sunmak için çeşitli maliyetlere katlanmak zorundadırlar. Bu nedenle hizmet kalitesi kadar maliyetlerin kontrolü de önemli bir konudur. Bu da muhasebe bilgisiyle sağlanmaktadır. Bu nedenle, verilen turizm eğitiminde muhasebe derslerinin de yer alması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Çalışmada, içerik analizi yapılmış, bu amaçla ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren meslek yüksekokullarının müfredatları incelenmiştir. Söz konusu müfredatlar içerisinde muhasebe derslerinin bulunup bulunmadığı analiz edilmiş ve mevcut muhasebe dersleri de yeterlilik ve çeşit açısından incelenmiştir. Çalışmada ülkemizde turizm eğitimi veren meslek yüksekokullarının bazılarında muhasebe derslerinin hiç yer almadığı, bazılarında ise, yeterli derecede bulunmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Eğitimi, Muhasebe Dersleri, Maliyet

Examining The Academic Programs Of Vocational Schools Providing Tourism Training In Terms Of Accounting Courses

ABSTRACT

The tourism sector is a service-based sector. Due to this characteristic, the quality of the service offered in the tourism sector is also very important. In order to provide quality service, educated personnel are needed. In our country, there are institutions providing tourism education at the level of high school, associate degree, undergraduate and graduate level in order to meet the needs of educated personnel required by the sector. Higher education institutions have an important place at the point of meeting the needs of educated personnel that are needed by the sector. In higher education institutions, the place of associate degree is very important in particular for the provision of trained intermediate staff. However, enterprises operating in the sector have to incur various costs to provide services. Therefore, the control of costs is also an important matter as well as the quality of service. This is achieved through accounting knowledge. For this reason, it is necessary to include accounting courses in tourism trainings given. In the study, content analysis was carried out and for this purpose; the curricula of vocational schools providing tourism training at associate degree level were examined. The presence of accounting courses in the said curricula was analyzed and the available accounting courses were examined in terms of competence and variety as well. In the study, it was determined that some of the vocational schools that provide tourism training in our country did not have any accounting courses at all, and in some schools they did not have accounting classes at adequate levels.

Keywords: Tourism Training, Accounting Courses, Cost

I. GİRİŞ

Günümüzde turizm sektörü, ekonomik kalkınma stratejilerinin önemli ve tamamlayıcı bir parçası olarak kabul edilmektedir (Gürkan vd., 2010). Turizm kısaca, sürekli ikamet edilen yer dışında tüketici olarak yapılan seyahat ve geçici olarak konaklama olayıdır (Batman, 2003) şeklinde tanımlanabileceği gibi, insanların devamlı yaşadıkları yerler dışında devamlı olarak yerleşmemek, sadece para kazanmak veya siyasi ya da askeri bir amaç gütmekten, serbest bir ortamda iş, merak, din, sağlık, spor, dinlenme, kültür, eğlence, deneyim kazanma veya aile ziyareti, kongre ve seminerlere katılmak gibi nedenlerle, kişisel veya toplu olarak yaptıkları seyahatlerden,

gittikleri yerlerde 24 saati aşan ve bir konaklama tesisinde en az bir gece konaklama yapmalarından ortaya çıkan iş ve ilişkileri kapsayan bir tüketim olayıdır şeklinde de tanımlanabilmektedir (Oral, 2005).

Ancak tanımlamalar farklılaşsa da turizmin temelde hizmete dayalı bir sektör olduğu değişmez bir gerçektir. Turizmin hizmete dayalı olmasından dolayı turizmde sunulan hizmetin de kaliteli olması bir zorunluluk haline gelmektedir. Kaliteli hizmet sunmak ise, eğitilmiş, kalifiye, alanında uzmanlaşmış çalışanlarla sağlanabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında turizm eğitimi önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu amaçla ihtiyaç duyulan çalışanları yetiştirmek amacıyla turizm eğitimi veren kurumlar açılmıştır (Erbaş vd., 2014). Ancak önemli olan nokta sadece hizmetin kalitesi değildir. Turizm sektöründe maliyetler ve maliyetlerin kontrolü de oldukça önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle verilen turizm eğitimi içerisinde muhasebe eğitimi de dikkate alınması gereken bir konudur.

Ülkemizde turizm eğitimi örgün turizm eğitimi ve yaygın turizm eğitimi olarak iki şekilde verilmektedir (İbicioğlu vd. 2003). Turizm eğitimi örgün turizm eğitimi kapsamında lise, ön lisans, lisans, lisansüstü düzeyinde verilmekte, bunun yanında sektör içinde farklı bölümler için yetenek kazandırıcı destek hizmetler olarak özel eğitimler verilmesi şeklinde de gerçekleştirilmektedir (Baykal ve Şahin, 2015). Yükseköğrenim düzeyinde bakıldığında özellikle ön lisans eğitimi sektörün ihtiyaç duyduğu eğitilmiş ara eleman arzını sağlamadaki rolü açısından önemlidir.

Çalışmada turizm eğitimi, ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren meslek yüksekokulları bazında incelenecektir. Turizm eğitimi içerisinde ise, muhasebe dersleri incelenecek, muhasebe derslerinin ağırlığı ve çeşitleri analiz edilecektir. Ayrıca çalışmada vakıf üniversiteleri ile devlet üniversiteleri müfredatları da karşılaştırılarak analiz edilecektir.

II. Türkiye’de Turizm Eğitiminin Ön lisans Düzeyinde İncelenmesi

Turizm eğitimi, bireylerin bilgi, beceri, hoşgörü, insan sevgisi ve meslek bilincini kazanmasına yardımcı olan bir olgudur (Gürbüz ve Dağdeviren, 2007). Turizm eğitimi, turizm kavramının ve fonksiyonlarının turizm hakkında bilgili, kalifiye çalışan ve yönetici yetiştirilmesi amacıyla yapılan çalışmalar bütünü olarak tanımlanmaktadır (Türkeri, 2014). Turizm eğitiminin her aşamasında kişilerin donanımlı ve pratik bilgiye sahip olması gerekmektedir (Aksu ve Bucak, 2012). Bu nedenle turizm sektöründe yüksek hizmet standardının yakalanabilmesi için turizm eğitime gereken önem verilmelidir (Olcay, 2008). Turizm eğitiminin amaçları arasında, turizm sektöründe istihdam edilecek çalışanlara temel eğitimin verilmesi, turizm

**Turizm Eğitimi
Veren Meslek
Yüksekokulları
Ders
Programlarının
Muhasebe
Dersleri
Açısından
İncelenmesi**

74

sektörünün gelişmesine katkıda bulunmak ve sektöre yetişmiş eleman sağlamak (Baltacı ve Üngüren, 2010), eğitim yoluyla teorik ve pratik arasında bağlantı sağlamak, kişiler üzerinde olumlu bir turizm bilinci yaratmak, turizm işletmelerinde çalışanların bilgi ve becerilerini artırmak sayılabilir (Güneş, 1997).

Türkiye’de mesleğe yönelik olarak eğitim veren ve uygulamaya dönük meslek elemanı yetiştirmeyi amaçlayan yükseköğretim düzeyinde eğitim veren kurumlar olarak tanımlanan meslek yüksekokullarında (Demir, 2012) verilen turizm eğitiminin amacı, sektörün ihtiyaç duyduğu orta kademe yöneticileri yetiştirmektir. Bu amaçla iki yıl süreli ve uygulama ağırlıklı eğitim programı uygulayan eğitim kurumları bulunduğu gibi, bir yılı hazırlık olmak üzere üç yıl eğitim veren ön lisans programı uygulayan meslek yüksekokulları da bulunmaktadır (Demirkol ve Pelit, 2002). Bu Meslek Yüksekokullarında bulunan turizm programlarının etkinliği ve mezunlarının kalitesi Türkiye’de turizmin ilerlemesinde önemli bir rol üstlenmektedir (Ünlüöner, 1993).

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu’na göre ön lisans öğretimi, ortaöğretime dayalı olan, en az dört yarıyılık bir programı kapsayan yükseköğretimdir. 1970’li yılların ortalarında Boğaziçi ve Ege Üniversiteleri’nde ara eleman yetiştirmek amacıyla turizm ile ilgili programların açılmasıyla birlikte Yükseköğretimde ön lisans düzeyinde turizm eğitimi verilmeye başlanmıştır. Ön lisans düzeyinde eğitim veren meslek yüksekokullarının Türkiye’de kurulması ve faaliyete geçirilmesi kolay olduğundan sayıları da zaman içerisinde sektörün gelişme hızına bağlı olarak artış göstermiştir (Ünlüöner ve Boylu, 2005).

2016 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna göre ülkemizde turizm eğitimi veren 26 adet vakıf üniversitesi, 78 adet devlet üniversitesi bulunmaktadır. Meslek yüksekokulu sayısı açısından bakıldığında ise, vakıf üniversiteleri bünyesinde toplam 24 adet, devlet üniversiteleri içerisinde 141 adet meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Bu rakamlardan hareketle turizm eğitimi veren üniversite ve meslek yüksekokulu sayısının nicelik açısından yeterli olduğu söylenebilir.

Ülkemizde turizm eğitimi, program bazında incelendiğinde, ön lisans düzeyinde eğitim veren programlar arasında “Turizm ve Otel İşletmeciliği”, “Turizm ve Otelcilik”, “Konaklama ve Turizm İşletmeciliği”, “Turizm ve Seyahat Hizmetleri”, “Turizm ve Seyahat İşletmeciliği”, “Konaklama ve Seyahat Hizmetleri”, “Aşçılık”, “Turist Rehberliği”, “İkram Hizmetleri”, “Turizm Animasyonu”, “Kültürel Miras ve Turizm”, “Yat İşletmeciliği” gibi programların mevcut olduğu görülmektedir.

Ancak çalışmada, “Aşçılık”, “Turist Rehberliği”, “İkram Hizmetleri”, Turizm Animasyonu”, Kültürel Miras ve Turizm” ve “Yat İşletmeciliği” bölümleri içerikleri bakımından diğer programlardan farklılık göstermektedir. Bu nedenle çalışmada kapsam dışı bırakılmıştır.

III. Türkiye’de Ön lisans Düzeyinde Verilen Turizm Eğitiminin Muhasebe Dersleri Açısından İncelenmesi

Turizm sektöründe yer alan turizm işletmeleri, geçici bir süre ile yapılan yer değiştirme olayının meydana getirdiği seyahat ve konaklama ihtiyaçlarının ve diğer ihtiyaçların karşılanmasını sağlayan mal ve hizmetlerin üretilmesini ve pazarlanmasını sağlayan ekonomik birimler olarak tanımlanabilmektedir (Öztaş, 2002). Turizm işletmeleri, mal veya hizmet üretimlerini sürdürebilmek için aynı zamanda çeşitli mal ve hizmetleri de tüketmek zorunda kalmaktadırlar (Usal ve Kurgun, 2006). Başka bir deyişle birtakım maliyetlere katlanmak durumundadırlar. Bu maliyetlerden birisi de turizm sektöründe faaliyet gösteren en önemli işletmelerden birisi olan konaklama işletmelerinde gerçekleşen yiyecek içecek maliyetleridir (Çam, 2009). Bu işletmelerin, temel varoluş nedenlerinden birisi olan kar etme amacını gerçekleştirmek amacıyla da söz konusu maliyetleri kontrol altında tutmaları gerekmektedir. Bunu da işletmelerin muhasebe bölümleri gerçekleştirmektedir.

Konaklama işletmelerinde muhasebe departmanları, işletmelerin faaliyet sonuçlarının belirlenmesinde ve bu sonuçları gösteren mali tabloların hazırlanmasında önemli bir rol üstlenmektedir (Çetiner, 1995). Muhasebe departmanı tarafından sağlanan bilgiler, geçmişte mevcut durumu karşılaştırma, düzeltici kararlar alma ve geleceğe dair planların yapılmasında yok göstermektedir (Karasioğlu ve Duman, 2011). Konaklama işletmeleri, maliyetleri yönetebilmek için maliyet muhasebesine, karar alma noktasında ihtiyaç duydukları bilgiyi alabilmek için yönetim muhasebesine ve bunlar için temel oluşturan genel muhasebe bilgisine ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak muhasebe bilgisine sadece konaklama işletmeleri değil aynı zamanda turizm sektörü içerisinde yer alan, seyahat işletmeleri, yiyecek içecek işletmeleri gibi işletmeler de ihtiyaç duymaktadır.

Turizm sektöründe çalışacak personele, temel amacı, finansal bilgileri kullanması gereken kişilere muhasebe bilgilerinin doğru ve güvenilir bir şekilde sunulabilmesi için eğitim vermek ve uygulamaları da bu çerçevede yönlendirmek olan muhasebe eğitiminin (Tekşen vd., 2010) verilmesi gerekmektedir. Bu nedenle turizm eğitimi müfredatında muhasebe derslerinin de yer alması oldukça önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı (2007)’nunda da

İşletme Bilimi Dergisi (JOBS), 2017; 5(1): 71-86. DOI: 10.22139/jobs.298605

**Turizm Eğitimi
Veren Meslek
Yüksekokulları
Ders
Programlarının
Muhasebe
Dersleri
Açısından
İncelenmesi**

76

Eğitim Stratejisi başlığı altında konaklama işletmelerinde muhasebe uygulaması, konaklama işletmelerinde finansal yönetim gibi muhasebe derslerinin yer alması gerektiği belirtilmiştir.

Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmış olup bu amaçla Türkiye’de turizm eğitimi veren meslek yüksekokullarının müfredatları incelenmiştir. Öncelikle 2016 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna bakılarak üniversitelerin turizm eğitimi veren meslek yüksekokulları ve bu meslek yüksekokullarında turizm eğitimi verilen bölümleri tespit edilmiştir. Daha sonra bu bölümlerin web sayfaları incelenerek öncelikle müfredatlarında muhasebe derslerinin olup olmadığı ve hangi muhasebe derslerinin mevcut olduğu araştırılmıştır. Ayrıca çalışmada vakıf üniversiteleri ile devlet üniversitelerinin müfredatları da karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Ancak bazı bölümlerin web sayfalarına ulaşamamış, farklı şekillerle de ulaşılmaya çalışılmış ancak dönüt alınamamıştır. Bu nedenle, bu üniversiteler ve bölümleri çalışmada belirtilmemiştir.

Tablo 1’de vakıf üniversiteleri bünyesindeki turizm eğitimi veren meslek yüksekokulları ve bölümlerin sayısı ile müfredatlarında yer alan muhasebe dersleri yer almaktadır. Tablo 2’de ise, devlet üniversiteleri bünyesindeki turizm eğitimi veren meslek yüksekokulları ve bölümlerin sayısı ile müfredatlarında yer alan muhasebe dersleri yer almaktadır.

Tablo 1: Türkiye’de Turizm Eğitimi Veren Vakıf Üniversiteleri Bünyesindeki Meslek Yüksekokulları Müfredatında Yer Alan Muhasebe Dersleri

ÜNİVERSİTE ADI	MYO SAYISI	BÖLÜM SAYISI	MÜFREDATTA BULUNAN MUHASEBE DERSLERİ
Avrasya Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe *Turizm İşletmelerinde Muhasebe
Başkent Üniversitesi	1	2	*Genel Muhasebe
Beykent Üniversitesi	1	1	Yok
Doğu Üniversitesi	1	1	Yok
Doğu Akdeniz Üniversitesi	1	1	Yok
Girne Amerikan Üniversitesi	1	1	*Turizm Muhasebesi

Tablo 6 Devamı

Haliç Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe*Otel Muhasebesi
İstanbul Arel Üniversitesi	1	1	Yok
İstanbul Bilgi Üniversitesi	1	1	*Otelcilik İçin Finansal Muhasebe *Otelcilik İçin Yönetim Muhasebesi
İstanbul Aydın Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe
İstanbul Kültür Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe
İstanbul Şişli MYO	1	1	*Genel Muhasebe
İzmir Ekonomi Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe I
Maltepe Üniversitesi	1	1	Yok
Nişantaşı Üniversitesi	1	1	*Turizmde Muhasebe Uygulamaları
Okan Üniversitesi	1	1	Yok
Plato MYO	1	1	Yok
Yakın Doğu Üniversitesi	1	1	*Finansal Muhasebe
Yaşar Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe*Maliyet Muhasebesi
Yeni Yüzyıl Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe

Kaynak: 2016 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu

Vakıf üniversitelerinin incelendiği Tablo 1'e bakıldığında, bazı vakıf üniversitelerinin ilgili bölümlerinde muhasebe derslerine hiç yer verilmediği görülmektedir. Bazı üniversitelerin ilgili bölümlerinde ise, sadece turizm alanı ile ilgili olan turizm muhasebesi, otelcilik muhasebesi gibi alanla ilgili muhasebe dersleri yer almaktadır. Bazılarında ise, sadece genel muhasebe dersleri yer almakta herhangi bir uzmanlık muhasebesi dersleri yer almamaktadır.

**Turizm Eğitimi
Veren Meslek
Yüksekokulları
Ders
Programlarının
Muhasebe
Dersleri
Açısından
İncelenmesi
78**

Tablo 2: Türkiye’de Turizm Eğitimi Veren Devlet Üniversiteleri Bünyesindeki Meslek Yüksekokulları Müfredatında Yer Alan Muhasebe Dersleri

ÜNİVERSİTE ADI	MYO SAYISI	BÖLÜM SAYISI	MÜFREDATTA BULUNAN MUHASEBE DERSLERİ
Anadolu Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe
Gaziantep Üniversitesi	1	4	*Genel Muhasebe *Genel Muhasebe I *Genel Muhasebe II *Maliyet muhasebesi *Muhasebe* *Acenta Muhasebesi
Giresun Üniversitesi	4	4	*Genel Muhasebe *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi *Acenta Muhasebesi
Gümüşhane Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe
Mustafa Kemal Üniversitesi	1	2	*Genel Muhasebe *Konaklama Muhasebesi *Seyahat İşletmeleri Muhasebesi
Iğdır Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi
Süleyman Demirel Üniversitesi	4	5	*Otel İşletmelerinde Maliyet Analizi
Marmara Üniversitesi	1	2	*Genel Muhasebe I *Genel Muhasebe II
Tunceli Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi
Uşak Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe *Acenta Muhasebesi *Konaklama İşletmelerinde Muhasebe Uygulamaları
Yalova Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe*Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi
Bozok Üniversitesi	2	2	*Acenta Muhasebesi *Genel muhasebe *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi
Bülent Ecevit Üniversitesi	3	3	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	2	*Otel İşletmelerinde Yönetim Muhasebesi *Muhasebe *Muhasebe İlkeleri

Tablo 2'nin Devamı

Ege Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe
Karabük Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe I *Genel Muhasebe II
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe
Kafkas Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe
Kastamonu Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe
Kırıkkale Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe*Maliyet Kontrolü
Kırklareli Üniversitesi	1	2	*Genel Muhasebe*Acenta Muhasebesi
Ahi Evran Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	1	1	*Envanter İşlemleri *Konaklama İşletmeleri Muhasebesi *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi Yönetimi
Selçuk Üniversitesi	4	7	*Genel Muhasebe*Acenta Muhasebesi *Seyahat İşletmelerinde Maliyet Analizi *Maliyet Analizi *Maliyet Muhasebesi *Bilgisayarlı Acenta Muhasebesi *Seyahat Acentalarında Maliyet Analizi
Dumlupınar Üniversitesi	2	3	*Genel Muhasebe *Acenta Muhasebesi
İnönü Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe *Maliyet Analizi
Mardin Artuklu Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe
Mersin Üniversitesi	2	4	*Genel Muhasebe *Acenta Muhasebesi *Maliyet Muhasebesi*Otel işletmelerinde Muhasebe
Çukurova Üniversitesi	3	3	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi
Adıyaman Üniversitesi	3	4	*Genel Muhasebe *Acenta Muhasebesi
Afyon Kocatepe Üniversitesi	3	5	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi *Acenta Muhasebesi

**Turizm Eğitimi
Veren Meslek
Yüksekokulları
Ders
Programlarının
Muhasebe
Dersleri
Açısından
İncelenmesi
80**

Tablo 2'nin Devamı

Aksaray Üniversitesi	3	3	*Konaklama İşletmeleri Muhasebesi *Genel Muhasebe *Turizm işletmelerinde Maliyet Analizi *Maliyet Muhasebesi
Amasya Üniversitesi	1	1	*Maliyet Kontrolü
Ankara Üniversitesi	1	2	*Genel Muhasebe *Konaklama İşletmeleri Muhasebesi *Turizm işletmelerinde Maliyet Analizi *Seyahat İşletmelerinde Muhasebe
Akdeniz Üniversitesi	4	6	*Genel Muhasebe *Seyahat işletmelerinde Muhasebe *Konaklama işletmelerinde Muhasebe Uygulamaları
Alanya Keykubat Üniversitesi	2	2	Aktif değil
Artvin Üniversitesi	1	2	*Konaklama İşletmeleri Muhasebesi *Acenta Muhasebesi *Turizm işletmelerinde Maliyet Analizi
Adnan Menderes Üniversitesi	3	4	*Genel Muhasebe*Maliyet Muhasebesi *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi
Balıkesir Üniversitesi	4	4	*Konaklama İşletmeleri Muhasebesi *Genel Muhasebe *Turizm işletmelerinde Maliyet Analizi
Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi	2	2	*Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizleri *Konaklama İşletmeleri Muhasebesi *Genel Muhasebe
Bartın Üniversitesi	1	2	*Genel Muhasebe
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	1	1	*Muhasebe*Maliyet Muhasebesi
Bingöl Üniversitesi	1	1	*Turizm İşletmelerinde Muhasebe
Bitlis Eren Üniversitesi	1	2	*Genel Muhasebe *Konaklama İşletmeleri Muhasebesi *Turizm işletmelerinde Maliyet Analizi

Tablo 2'nin Devamı

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe *Konaklama İşletmeleri Muhasebesi
Uludağ Üniversitesi	2	4	*Genel Muhasebe *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	4	4	*Genel Muhasebe *Konaklama İşletmeleri Muhasebesi
Çankırı Karatekin Üniversitesi	1	1	*Turizm sektöründe Temel Muhasebe Uygulamaları *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizleri *Konaklama İşletmeleri Muhasebesi
Hitit Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe *Konaklama Muhasebesi
Pamukkale Üniversitesi	2	3	*Genel Muhasebe *Konaklama Muhasebesi *Acenta Muhasebesi
Dicle Üniversitesi	1	1	Yok
Düzce Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi *Şirketler Muhasebesi
Trakya Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi
Fırat Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi
Erzincan Üniversitesi	1	2	*Genel Muhasebe *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizi *Maliyet Muhasebesi *Acenta Muhasebesi
Atatürk Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi

**Turizm Eğitimi
Veren Meslek
Yüksekokulları
Ders
Programlarının
Muhasebe
Dersleri
Açısından
İncelenmesi
82**

Tablo 2'nin Devamı

Muğla Üniversitesi	6	9	*Genel Muhasebe*Maliyet Muhasebesi *Acenta Muhasebesi *Konaklama işletmeleri Muhasebesi *Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizleri *Seyahat İşletmelerinde Muhasebe
Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi	1	2	*Muhasebe *Acenta Muhasebesi
Niğde Üniversitesi	1	1	*Muhasebe
Ordu Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe *Konaklama Muhasebesi
Rize Recep Tayyip Üniversitesi	1	2	*Muhasebeye Giriş *Seyahat Acentası Muhasebesi *Turizm işletmelerinde Maliyet Analizi
Sakarya Üniversitesi	2	3	*Turizm İşletmelerinde Muhasebe
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe
Siirt Üniversitesi	1	1	*Genel Muhasebe *Seyahat işletmelerinde Muhasebe
Sinop Üniversitesi	1	1	Yok
Harran Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi
Namık Kemal Üniversitesi	4	5	*Genel Muhasebe *Acenta Muhasebesi
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2	2	*Genel Muhasebe I
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2	3	*Genel Muhasebe *Maliyet Muhasebesi *Acenta Muhasebesi

Kaynak: 2016 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu

Vakıf üniversitelerinin incelendiği Tablo 1'e bakıldığında, bazı vakıf üniversitelerinin ilgili bölümlerinde muhasebe derslerine hiç yer verilmediği görülmektedir. Bazı üniversitelerin ilgili bölümlerinde ise, sadece turizm alanı ile ilgili olan turizm muhasebesi, otelcilik muhasebesi gibi alanla ilgili muhasebe dersleri yer almaktadır. Bazılarında ise, sadece genel muhasebe dersleri yer almakta herhangi bir uzmanlık muhasebesi dersleri yer almamaktadır.

Devlet üniversitelerinin incelendiği Tablo 2'ye bakıldığında ise, özellikle vakıf üniversiteleri ise kıyaslandığında, müfredatlarında muhasebe derslerine yer vermeyen meslek yüksekokulu sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Yine uzmanlık muhasebesi dersleri açısından bakıldığında, müfredatlarında bu tür muhasebe dersleri bulunan devlet üniversiteleri bünyesindeki meslek yüksekokulu sayısının vakıf üniversitelerine göre daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Devlet üniversitelerinde de sayısı az da olsa, müfredatlarında sadece genel muhasebe dersleri bulunan meslek yüksekokullarının bulunduğu gözlenmektedir.

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilindiği üzere, turizm eğitimi veren meslek yüksekokullarının amaçları sektöre yetişmiş, alanında bilgili, kalifiye işgücü kazandırmaktır. Bu sayede sektörde verilen hizmet daha kaliteli olmakta, bu da dolaylı olarak hem ülkenin tanıtımına faydalı olmakta, hem de ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle aldıkları eğitimin de yeterli ve kaliteli olması gerekmektedir. Tabi sektör içerisinde yer alan işletmelerin katlandıkları maliyetlerin kontrol edilmesi gerekliliği de göz önünde bulundurulduğunda, aldıkları eğitim içerisinde muhasebe derslerinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Tablolardan da görüldüğü üzere vakıf üniversiteleri ile devlet üniversiteleri arasında bazı farklılıklar görülmektedir. Bunlardan birisi müfredatlarında muhasebe dersleri bulunmayan üniversite sayısının vakıf üniversitelerinde daha fazla olmasıdır. Bir diğer fark, hem genel muhasebe hem de turizm ile ilgili muhasebe derslerinin devlet üniversitelerinin müfredatında daha fazla bulunuyor olmasıdır. Ayrıca müfredatlarında sadece genel muhasebe dersleri bulunan üniversiteler açısından bakıldığında bu uygulamanın devlet üniversitelerinde daha az olduğu gözlemlenen bir diğer fark olarak söylenebilir. Bu noktada devlet üniversitelerinin ders programlarının muhasebe dersleri açısından daha yeterli olduğu söylenebilir.

**Turizm Eğitimi
Veren Meslek
Yüksekokulları
Ders
Programlarının
Muhasebe
Dersleri
Açısından
İncelenmesi**

84

Çalışmada hem vakıf üniversiteleri hem de devlet üniversiteleri bazında gözlemlenen başka bir bulgu ise, üniversitelerin ders programlarında yer alan derslerin farklılık gösteriyor olmasıdır. Ön lisans düzeyinde turizm programlarından mezun olanların aynı donanıma sahip olması adına ders programlarında yer alan muhasebe derslerinin birebir aynı olmasa da birbirine yakın olması için çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Sonuç olarak muhasebe bilgisi bakımından daha donanımlı çalışanlar yetiştirebilmek adına müfredatlarda hem genel muhasebe derslerinin hem de uzmanlık muhasebesi derslerinin yer almasının daha doğru olacağı söylenebilir. Genel muhasebe dersleri sayesinde temel muhasebe bilgisi kazanılmış olacak, turizm ile ilgili muhasebe dersleri sayesinde de muhasebe eğitimi konusunda daha ileri bir noktaya varılmış olacaktır. Türkiye'deki bütün meslek yüksekokullarının müfredatlarında genel muhasebe derslerinin yanı sıra turizm alanı ile ilgili özellikli muhasebe derslerinin de yer alması için ders programlarının yeniden gözden geçirilmesi önerilmektedir.

Çalışmada sektöre eğitilmiş ara eleman yetiştirmesi bakımından önemli bir yere sahip olan iki yıllık ön lisans eğitimi veren meslek yüksekokulları analiz edilmiştir. Ancak bazı üniversitelerin müfredat bilgilerine ulaşamamış olunması çalışmanın en önemli kısıtıdır. Bundan sonraki çalışmalarda lisans düzeyinde eğitim veren fakülte ve yüksekokulların müfredatları muhasebe dersleri açısından incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Aksu, M. ve Bucak, T. (2012). Mesleki Turizm Eğitimi, Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt 4, Sayı 2: 7- 18.
- Baltacı, F. ve Üngüren Engin. (2010). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik bir Araştırma. 11. Ulusal Turizm Kongresi, 02- 05 Aralık, Kuşadası, Detay Yayıncılık: 312-323.
- Batman, O. (2003). Otel İşletmelerinin Yönetimi, 2. Baskı, Değişim Yayınları.
- Baykal, D. ve Şahin, E. (2015). Türkiye'de Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokullarının Ders Programlarına İlişkin Bir İçerik Analizi, *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3: 19-32.
- Çam, M. (2009). Konaklama İşletmelerinde Yiyecek-İçecek Maliyet Kontrolünün Önemi ve Akdeniz Bölgesindeki Konaklama İşletmelerinde Bir Anket

Çalışması, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 6, Sayı 11: 503- 524.

- Çetiner, E. (1995). Konaklama İşletmelerinde Yönetim Muhasebesi, Ekim, Ankara.
- Dağdeviren, A. (2007). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açından İncelenmesi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 10, Sayı 18: 157-167.
- Demir, B. (2012). Muhasebeye Yön Veren Gelişmeler ve Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Eğitimine Yansımaları, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 4: 109- 120.
- Demirkol, Ş. ve Pelit, E. (2002). Türkiye'deki Turizm Eğitim Sistemi ve Avrupa Birliği Sürecinde Olası Gelişmeler, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 2: 1-20.
- Erbaş, A., Temizkan, R. ve Cankül, D. (2014). Türkiye'de Örgün Turizm Eğitiminin Önündeki Engellerle Mücadelede Tiyader ve Turizm Meslekleri ve Turizm Konseyi Meslek Yasası Taslağı, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi 15. Ulusal Turizm kongresi Engelsiz Turizm*, 13-16 Kasım, Ankara: 1301-1315.
- Güneş, İ. (1997). Türk Turizmde Eğitim Politikası ve Planlaması, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Yıl 8, Eylül- Aralık: 15-20.
- Gürkan, G. Ç., Dönmez, D. ve Küçükaltan, D. (2010). Turizm Alanında Eğitim Gören Öğrencilerin Kariyer Hedefleri: Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *11. Ulusal Turizm Kongresi*, 02- 05 Aralık, Kuşadası, Detay Yayıncılık, 351-363.
- İbicioğlu, H., Avcı, U., ve Boylu, Y. (2003). Turizm İşletmelerinde İnsan Kaynaklarının Eğitiminde Stratejik Sektörel Eğitim Organizasyonlarının Uygulanabilirliğine Yönelik Bir İnceleme, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 1: 1- 20.
- Karasioğlu, F. Ve Duman, H. (2011). Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi ve Kalitesi Üzerine Bir Not, *Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1): 165- 180.
- Olçay, A. (2008). Türk Turizmde Eğitimin Önemi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2: 383- 390.
- Oral, S. (2005). Otel İşletmeciliği ve Verimlilik Analizleri, 5. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Öztaş, K. (2002). Turizm Ekonomisi ve Genel Turizm Bilgileri, Eylül, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tekşen, Ö., Tekin, M. ve Gençtürk, M. (2010). Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı, 46: 100- 112.

**Turizm Eğitimi
Veren Meslek
Yüksekokulları
Ders
Programlarının
Muhasebe
Dersleri
Açısından
İncelenmesi**

Türkeri, İ. (2014). Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitiminin Özel Nitelikli Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, Yıl 3, Sayı 4: 1-14.

Usal, A. ve Kurgun, O. A. (2006). Turizm İşletmelerinde Maliyet Analizleri, 3. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.

Ünlüöner, K. (1993). Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitim ve Öğretimi, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı 6: 497- 521.

Ünlüöner, K. Ve Boylu, Y. (2005). Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 3, Sayı 12: 11-32.

2016 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, “Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı 2007-2013”, Ankara, 2007.
(<https://www.kultur.gov.tr/Eklenti/906.ttstratejisi2023pdf.pdf?0>, 13.04.2017).